

КАЗУС

ОСОБЕНОТО БЪЛГАРСКО НОРМОТВОРЧЕСТВО. ИЛИ КАК ВСЕКИ ПРЕДПРИЕМАЧ МОЖЕ ДА БЪДЕ "НАГЛАСЕН" ЗА ПРЕСТЪПНИК

Божидар Данев, главен
изпълнителен директор на
Българска стопанска камара

НИЕ ОТ "БИЗНЕС КЛУБ", НАСТОЯТЕЛНО ИСКАХМЕ, ОТГОВОРИ НА КОНКРЕТНИ ВЪПРОСИ ЗА ЗАКОНОДАТЕЛНИ ПРОМЕНИ, ПРЕДЛАГАНИ ДА ВЛЯЗАТ В НОВО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО ПО ОТНОШЕНИЕ НА БИЗНЕСА. РАЗБИРАМЕ, ЧЕ МИНИСТЕРСТВОТО НА ПРАВОСЪДИЕТО СА В НЕЛОВКО ПОЛОЖЕНИЕ, СЛЕД КАТО СА ОБЪРКАЛИ НАКАЗАТЕЛНОТО, ГРАЖДАНСКОТО И ТЪРГОВСКОТО ПРАВО И ИСКАТ ДА КРИМИНАЛИЗИРАТ НЕИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ДОГОВОРИ МЕЖДУ ИКОНОМИЧЕСКИ СУБЕКТИ, ДА ВЪВЕДАТ ДЛЪЖНОСТНИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ В ЧАСТНИ ДРУЖЕСТВА И Т.Н. И ТОВА ДА Е В ПРОМЕНИ В НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС. РАБОТОДАТЕЛСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ РЕАГИРАХА СЪС СВОЯ ОСТРА ПОЗИЦИЯ, КОЯТО ПРЕДЛАГАМЕ НА ВАШЕТО ВНИ-

МАНИЕ. АКО ТЕЗИ ПРОМЕНИ СЕ ПРИЕМАТ ОТ ВСЕКИ ПРЕДПРИЕМАЧ, БИЛ ТОЙ МАЛЪК, СРЕДЕН, ЕДЪР В ЕДИН МОМЕНТ МОЖЕ ДА БЪДЕ ПРЕВЪРНАТ В ПРЕСТЪПНИК. ПОЗИЦИЯТА Е ОБЩА НА ВСИЧКИ РАБОТОДАТЕЛСКИ ОРГАНИЗАЦИИ. АДРЕСИРАНА Е ДО ПРАВНАТА КОМИСИЯ И КОМИСИЯТА ПО БОРБА С КОРУПЦИЯТА В НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ ОТ ИМЕТО НА БОЖИДАР ДАНЕВ, ГЛАВЕН ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА БЪЛГАРСКА СТОПАНСКА КАМАРА, КОЙТО ТАЗИ ГОДИНА ПРЕДСЕДАТЕЛСТВА АСОЦИАЦИЯТА НА ЛЕГИТИМНИТЕ РАБОТОДАТЕЛСКИ ОРГАНИЗАЦИИ В БЪЛГАРИЯ. СПОРЕД НАС ПРОБЛЕМИТЕ, КОИТО ЩЕ СЕ СЪЗДАДАТ НА БИЗНЕСА У НАС СА ОТ ОСОБЕНА ВАЖНОСТ. ЗАТОВА ЧЕТЕТЕ:

Законопроектът (за изменение и допълнение на НК, б.р) предвижда създаването на наказателноправни разпоредби, които симетрично да регламентират отговорността на длъжностните лица в публичната сфера и на длъжностните лица в частния сектор с цел всеобхватно противодействие на корупцията.

Предлаганите промени не намират опора в Конституцията и прогласените в нея принципи на разграничение на собствеността на частна и публична. Двете форми на собственост са равнопоставени, доколкото за всяка от тях законът трябва да създаде еднакви правни условия за стопанска дейност. Конституционната защита на собствеността следва логиката на защита на интересите на нейния притежател. Чл. 18 ал. 6 от Конституцията изрично постановява, че държавните имоти се управляват в интерес на гражданите и обществото, а чл. 17 ал. 3 прогласява неприкосновеност на частната собственост.

Част от предложените изменения обаче инкриминират действия или бездействия на

лица, които в частния сектор нерядко съчетават качеството на собственик на капитала или част от него с функции по управление на търговското гружество или са еднoлични търговци. Това е в противоречие с чл. 19 от Конституцията, съгласно който икономиката се основава на свободна стопанска инициатива. Действията по управлението на частната собственост са свързани със свобода на договаряне, свободно определяне на цени и безпрепятствен избор на партньори, насочени към взаимноизгодни условия на договарящите страни. При разходването на публични средства сключването на договори се извършва по специфични правила, целящи най-ефективно оползотворяване на публичния ресурс, в защита на общественения интерес.

Тези основни конституционни различия, предпоставят различна степен на обществена опасност при осъществяване на корупционни практики в частния и обществения сектор и съответно предполагат диференциран законодателен подход, а не симетрично регламентиране на последиците от прилагането им.

Конкретните ни бележки са следните:

ПАРАГРАФ 1

от законопроекта разширява разпоредбата на чл. 93, т. 1, б. „б“ от НК. Въвеждат се две понятия – „публична функция“ и „дейност с обществено значение“ (т. 1а). Докато за първото понятие е предложено легално определение, за второто такава липсва. Възниква въпросът коя дейност е с обществено значение за наказателното правораздаване. Възможността за разширено тълкуване на второто понятие би довело до наказателноправен произвол. Наложително е разпоредбата да се обмисли и да се изготви прецизна дефиниция.

ПАРАГРАФ 4

от законопроекта създава нов чл. 221 НК. Търсен е аналог на чл. 282, ал. 1 НК, който

да важи за частния сектор. Механичното пренасяне на признаците на състав на едно престъпление, което защитава един сектор от обществените отношения, в друг престъпен състав, който ще защитава отношения, основани на други принципи (чл. 19, ал. 1 от КРБ), е опасно и недопустимо. Новата разпоредба дава възможност да се търси наказателна отговорност за гражданскоправни отношения.

На второ място, използваното в новия чл. 221 понятие „служебни задължения“ е некоректно. То е пряко свързано с понятието „служба“, което се употребява предимно за дейността на държавни органи и учреждения – виж чл. 93, т.1 НК.

Неяснота в замисъла и логиката на новия текст има и по отношение на предлаганите

хипотези - значителните вредни последици да са настъпили за друго физическо лице или юридическо лице или обединение, а не, както е в „огледалния“ чл. 282, ал. 1 НК (действиращ).

ПАРАГРАФ 7

от законопроекта предлага в чл. 225 понятието „търговска дейност“. Липсва обаче дефиниция на това понятие за целите на наказателното право, още повече, че подобно определение не се съдържа в нито един законодателен акт, който урежда търговско-равни отношения.

ПАРАГРАФ 10

от законопроекта променя чл. 282 с амбицията, както се сочи в мотивите да бъде приложим за всички длъжностни лица, независимо от сектора в който служат. Общественият отношения, които са обект на защита от с чл. 282 и сл. са в глава VIII, раздел II „Престъпления по служба“. Съдържанието и мястото на разпоредбата, озаглавена „Престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции“, не се променя със законопроекта, следователно регулира само обществените отношения, които не са свързани с частния сектор.

ПАРАГРАФ 6

от законопроекта предвижда допълнения и изменения на чл. 225б от НК. Според предложения текст субект на престъплението е всяко наказателноотговорно лице. В същото време пасивният подкуп изисква особено качество на дееца. Налице са очевидни противоречия между мотивите и конкретното законодателно предложение. Освен това и в сега действащия НК активният и пасивният подкуп в частния сектор са инкриминирани в чл. 225в НК. Този текст е претърпял редица проверки, анализи и оценки от европейски структури и оценката винаги е била, че отговаря напълно на необходимите мерки за ефективно противодействие на корупцията.

Включването на нова ал. 2 на чл. 282 от законопроекта предвижда търсене на наказателна отговорност при дисциплинарни нарушения на всички основания. Текстът не съдържа ясни критерии, които да разграничават нарушенията по начин, който категорично да определя вида отговорност, която трябва да бъде понесена – дисциплинарна, административна или наказателна. Това би създавало тълкувателен хаос и произвол при правоприлагането.

Като цяло предлаганите промени в посочените текстове от законопроекта не почиват на обществена необходимост и могат да създадат условия за несигурност в правната сфера и в гражданския оборот.

